

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 1. decembra 2022 - Leto XXXII, št. 48

stran 2

ODPRTA JE RAZSTAVA DEL Z LETOŠNJE MEDNARODNE LIKOVNE KOLONIJE

MOSTOVI VERE, PRIJATELJSTVA, SOŽITJA IN NAPREDKA
stran 2

Jezuš, tovariš moj - nauvi molitvenik v prekmurskoj rejči
stran 4

Fejst mi je žau
stran 8

ODPRTA JE RAZSTAVA DEL Z LETOŠNJE MEDNARODNE LIKOVNE KOLONIJE

V razstavnem prostoru Slovenskega kulturno-informativnega centra v Monoštru so 25. novembra odprli razstavo del enajstih likovnih umetnikov iz šestih držav, ki so poleti sodelovali na 21.

govoril tudi dolgoletni strokovni vodja mednarodne likovne kolonije Feri Gerič in se v prvi vrsti zahvalil Jožetu Hirnöku, nekdanjemu predsedniku zveze, ki je likovno kolonijo usmeril v življenje.

ne bi šlo, tako nalezljivo?» se je spraševala. V nadaljevanju je poudarila, da je likovna kolonija postala živahen bazar, kjer umetniki znajo skupaj z domačini in turisti na poseben način oživiti kraj bivanja in dela tudi še potem, ko se z novimi izkušnjami vrnejo domov ali potujejo dalje.

Razstavo je odprl veleposlanik Slovenije v Budimpešti dr. Marjan Cencen in se zahvalil vsem, ki vzdržujejo kolonijo že 21 let. Izpostavil pa je tudi dejstvo, da se kolonije iz leta v leto udeležujejo umetniki z vseh koncev sveta, tako mladi kot starejši.

Za glasbeno popestritev odprtja razstave sta poskrbeli učenka in mentorica glasbene šole Jenőja Takácsa v Monoštru.

Pri postavitvi razstave je pomagal direktor Galerije - Muzeja Lendava Dubravko Baumgartner, ki je tudi letos

Razstavo je uradno odprl slovenski veleposlanik dr. Marjan Cencen

mednarodni likovni koloniji v Monoštru. Ta je potekala med 31. julijem in 8. avgustom, priredila sta jo Zveza Slovencev na Madžarskem in Galerija - Muzej Lendava v soorganizaciji z občino Monošter. Kolonije so se udeležili umetniki iz Madžarske, Slovenije, Hrvaške, Italije in Argentine. Pridružili sta se jim tudi študentka likovne akademije in srednješolka iz Monoštra.

Na odprtju razstave sta goste in obiskovalce pozdravila predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem Andrea Kovács in župan mesta Monošter Gábor Huszár. Predsednica je v nagovoru izpostavila, da je letošnja razstava izjemno bogata, barvita in pozitivna. *»Upam, da smo k temu kot organizatorji lahko prispevali tudi s tem, da smo zagotovili primerne razmere za to, da umetniki ustvarjajo med nami,«* je povedala med drugim. Župan Huszár pa je bil prepričan, da konec pandemije koronavirusa odseva tudi na stvaritvah, ki izžaravajo osvobodeno, prijetno razpoloženje.

Na odprtju razstave je spre-

»Tudi današnja generacija nas z vsemi svojimi iznajdljivostmi podpira, da imamo to čudovito razstavo v tem prostoru,« je še dodal.

Letošnja razstava je izredno barvita

Strokovno popotnico je razstavi namenila umetnostna zgodovinarica Judita Krivec Dragan, ki jo je – kot je povedala sama – očarala ne samo pokrajina, temveč tudi bogata zgodovina tega celotnega okraja. *»Je ta duh, ta kraj tako mamljiv, gostoljubje organizatorjev, kjer brez prepričanja pobudnika Ferija Geriča in njegovih sodelavcev, da uresničujejo pomembno poslanstvo za boljši svet,*

pripravil trijezični katalog. V razstavnem prostoru Slovenskega doma bodo likovna dela umetnikov (György Csuta, Endre Göntér, Zoltán Fodor Lengyel, Ferenc Király, Ferenc Kovács, Barbara Demšar, Zsuzsa Gajdán, Pip-po Altomare, Cvetka Hojnik, Valentin Gatica, Andreja Hojnik Fišić, Hajnal Papp, Anna Laura Pálcsa) razstavljena do januarja prihodnje leto.

nvn

Foto: Silva Eöry

Škofu Petru Štumpfu madžarsko državno odlikovanje

MOSTOVI VERE, PRIJATELJSTVA, SOŽITJA IN NAPREDKA

V prostorih madžarskega generalnega konzulata v Lendavi je škof soboške škofije msgr. dr. Peter Štumpf prejel odlikovanje srednjega križa madžarskega reda za zasluge, ki ga podeljuje predsednik republike Madžarske. Odlikovanje je škofu predal generalni konzul Madžarske v Sloveniji Eduárd László Máthé.

Podelitev so pripravili v okviru praznovanja zavetnice lendavske župnije, svete Katarine Aleksandrijske. Dogodku je sledila sveta maša, na kateri so blagoslovili obnovljeni zlati Bánffyjev kelih, ki ga je cerkvi leta 1608 podarila rodbina Bánffy, takratni lastni-

Škofu Petru Štumpfu je odlikovanje predal generalni konzul Madžarske v Sloveniji Eduárd László Máthé

ki lendavskega gradu. Generalni konzul Máthé je ob tem povedal, da je škof Štumpf priznanje prejel zaradi delovanja na obeh straneh meje: *»Zanj ni pomembno, če njegovi verniki sanjajo v slovenskem ali madžarskem jeziku. Katoliške vere je starejša od obeh držav in nas povezuje.«* V obrazložitvi podelitve odlikovanja so zapisali, da je škof Štumpf dober poznavalec prekmurske zgodovine, še posebno družbenih in cerkvenih razmer na prelomu iz 19. v 20. stoletje: *»V sklopu svojega škofovskega delovanja se ves čas zavzema za spodbujanje miroljubnega sobivanja madžarske in slovenske skupnosti. Zanj je pomembna misel srednjeevropska identiteta, ki temelji na tradiciji in skupni krščanski veri, katero utrjuje na vseh možnih forumih.«* Ima pa tudi pomembno vlogo pri krepitevi kulta svetega Ladislava v murkosoboški škofiji in pri negovanju skupnega, tako za Slovence kot Madžare pomembnega spomina na katoliškega svetega kralja.

Dr. Peter Štumpf je poudaril, da je pomembno prizadevanje za negovanje prijateljskih odnosov med Slovenci in Madžari ter za ohranjanje svetniškega in zgodovinskega lika ogrskega kralja svetega Ladislava: *»Odlikovanje pomeni pozornost in naklonjenost, priznanje katoliški cerkvi, duhovnikom in vernikom obeh narodov za dolgoletno skupno prizadevanje poglobljanja vere v slovenskem in madžarskem jeziku na območju škofij Murska Sobota, Sombotel in Győr. Zaradi pristinega prijateljstva, razumevanja in zaupanja škofov in duhovnikov se tako med nami uresničuje Kristusova želja, da bi bili vsi eno.«* Visoko odlikovanje razume kot povabilo katoliški cerkvi na Slovenskem in Madžarskem, da skupaj še naprej gradita mostove vere, prijateljstva, sožitja, jezikovnega in kulturnega napredka in vsesplošne blaginje v dobro vseh.

Besedilo: Jože Gabor

Foto: Karel Holec

Rezultati lokalnih volitev v Pomurju

Hodoš ma najmlajšoga župana v rosagi

Med 212 slovenskimi občinami jih je 27 v Pomurju, od toga 19 v Prekmurju, 8 pa na pravom bregej reke Müre. V prvom

livcov (50,35%), za *Silvoja Šarkanja* pa 574 (49,65%) volivcov. V sausedni občini Kuzma se je že pred volitva-

V prvog, gé je dozdajšnji župan *Edvard Mihalič* nej več kandidero, sta med štirimi kandidati največ glasov daubila *Rihard Peurača* (717, tau je 46,35%) in *Martin Ficko* (448, tau je 28,96%), v drugog pa sta v drugi kraug (med petimi kandidati), prišla *Branko Ritlop* in *Uroš Kamenšek*. Prvoga je podprlo 881 volivcov (29,78%), drugoga pa 760 (25,69%). Tüdi tü je dozdajšnji župan *Ludvik Novak* nej več kandidero.

Zanimivo je bilau tüdi v drugi prekmurskij občinaj. V edini mestni občini, v Murski Soboti, sta od štirih kandidatov (med sterimi je nej bilau *Aleksandra Jevška*, steri je od sprotoletja minister) v drugi kraug prišla *Damjan Anželj* (3028 glasov, tau je 41,86%) in *Andrej Mešič* (2367 glasov, tau je 32,72%), v Lendavi pa do 4. decembra volivci zberali med *Janezom Magyarom* (1954 glasov, tau je 48,81%) in *Ivanom Koncutom* (1132, tau

Velkoj Polani *Damijan Jaklin* 547 (77,26 %) in *Zlatka Ternar* 161 glasov (22,74%),

62,78%), pa čiglij je mela ške tri prautikandidate. V drugog občin, gornjeradgonski, do mogli volivci 4. decembra ške gnauk titi volit. Leko do zberali med *Davidom Roškarom* (1400 glasov, tau je 43,44%) in *Urško Mauko Tuš* (1136 glasov, tau je 35,25%). Stari nauvi župan v Občini Apače je *Andrej Steyer* (1417 glasov, tau je 83,35%), steri je dojoblado *Renata Flisara*, v Radencaj pa de ške naprej župan *Roman Leljak* (1669 glasov, tau je 55,26%), steri je dojoblado *Tonija Žitka*.

Denis Tamaško, nauvoizvoljeni hodoški župan, je najmlajši župan v rosagi (Kejp: osebni arhiv Denisa Tamaška)

v Törnišči *Borut Horvat* 1109 (83,13%) pa *Tina Hozjan Žižek* 225 (16,87%) glasov, na Kobilji *Darko Horvat* 248

Na Razkrižji je župan *Stanko Ivanušič* nej meu prautikandidata, enako je bilau v Križevcaj, gé je *Branko Belec* nej več

Od štirih velikih pomurskih občin edino volivcom v Ljutomeri nede trbelo ške gnauk titi volitve. Oni so *Olgo Karba* pá izvolili za županjo. (Kejp: Vestnik)

kraugi volitev, stere so bile v nedelo, 20. novembra, je bilou pauleg članov občinski kotrig izvoljeni ške 20 županov, v 7 občinaj pa do mogli 4. decembra lidge ške gnauk titi volit.

Prekmurje

Če oprvin poglednemo na Goričko, stero je zavolo bližine grajnec tüdi za vas v Porabji najbolje zanimivo, vidimo, ka lüstvo najbolje zavüpa starim županom. Istina pa gé, ka je na Hodoši *Denis Tamaško* dojoblado dozdajšnoga župana *Ludvika Orbana*. 29-letnoga Tamaškoja je podprlo 109 volivcov (57,98%), Orbana pa 79 (42,02%). V sausedni Šalovcaj, gé je pauleg *Iztoka Farteka* kandidero ške *Albin Gubič*, je dozdajšnji župan daubo 594 glasov (69,15%), Gubič pa 265 (30,85%).

V Gornji Petrovcaj, gé je od leta 1994 župan *Franc Šliht-huber*, de tak ške tadale, vej pa je on dojoblado *Bojana Potočnika*. Stari nauvi župan je daubo 731 glasov (65,09%), njegov prautikandidat pa 392 glasov (34,91%). Trnok zanimivo je bilau pri Gradi, gé je županja *Cvetka Ficko* dobila samo šest glasov več kak njeni prautikandidat. Za Fickovo je glasovalo 582 vo-

mi znalo, ka de župan osto *Jožef Škalič*, vej pa je nej meu prautikandidata, gnako pa se je zgaudio na Cankovi, gé je biu edini kandidat *Danilo Kacijan*. Za dosta lidi je bilau presenečenje, ka so tüdi v moravskotoplški občini župana izvolili že v prvom kraugi, vej

Volivci so mogli spuniti več volilnih listkov (Kejp: Vestnik)

pa so meli pet kandidatov za tau funkcijo. Pauleg aktualnoga župana *Alojza Glavača* je tau biu tüdi nekdešnji župan *Franc Cipot*, pa ške *Tomaž Gregorec*, *Tadej Henzel* in *Tatjana Vokič Vojkovič*. Alojzi Glavači se je pršikalo, ka je daubo 1843 glasov (54,45%), tak ka drugoga krauga nede trbelo. Do pa zatau ške gnauk mogli na začetki decembra na volišča titi v dvej goričkij občinaj, v rogašovski in puconski.

je 28,28%). Na županskom stauci pa do ške naprej sedeli böltinski, dobrovniški, tišinski, velkopolanski, törniški in kobiljski župan, pa ške črenšovska županja. V Böltincaj in Dobrovniki sta *Marko Virag* in *Marjan Kardinar* nej mela prautikandidata, tak pa je bilau tüdi v Črenšovcaj, gé je ostala županja *Vera Markoja*. Na Tišini je *Franc Horvat* daubo 1227 (58,15%) in *Miro Berke* 883 (41,85%) glasov, v

Pauleg županov in članov občinskih kotrig so v tistih prekmurskij občinaj, stere so na narodnostno mešanom območji volili tüdi člane občinskih narodnostnih kotrig, stere se zovejo občinske samoupravne narodne skupnosti. Zanimivo je, ka so meli največ različnih glasovnic, in tau celau sedem, v dobrovniški občini. Volivci so tak kak vseposedi indri glasovali za župana, za člane občinske kotrige in ške člane svetov krajevni skupnosti. Od 11 članov občinske kotrige po enoga ejkstra volijo Slovenci, steri so v toj občin v manjšini, po enoga pripadniki madžarske narodnosti in enoga Romi. In tak so volivci madžarske narodnosti daubili pet različnih volilnih listkov, drugi pa po štiri.

(76,54%) in *Matej Bukovec* 76 (23,46%) glasov. V Odrancaj je dugoletni župan *Ivan Markoja* nej več kandidero. Volivci so leko zberali med med *Mariom Balažicom*, *Barbaro Ferenčak* in *Sebastijanom Bruncom*. Barbara Ferenčak je od 857 veljavni glasovnic dobila podporo 578 volivcov (67,44%) in de nauva odranska županja.

Štajer in Prlekija

Na pravom bregej reke Müre so v Ljutomerski občini za županjo pa izvolili *Olgo Karba* (2867 glasov, tau pa je

kandidero, so pa zatau daubili drugoga *Brankoja*, té se piše *Slavinec*, za župana. Tüdi v sausednom Veržeji do meli nauvoga župana, vej pa je *Slavko Petovar* nej več kandidero. Med tremi kandidati sta največ glasov daubila *Janez Skuhala* (349 glasov, tau je 42,05%) in *Drago Legen* (310 glasov, tau je 37,35%). V občini Sveti Jurij ob Ščavnici je dozdajšnji župan *Anton Slana* daubo 495 glasov (31,11%), več od njega, in tau 671 glasov (42,17%), pa *Andrej Vrzel*, tak ka do tüdi tü volivci v drugom kraugi vöodabrali svojoga župana.

Silva Eöry

PREKMURJE

Vlado Poredoš

V oddaji Nedeljsko popoldne so na RTV Slovenija vörzaglasili letošnjoga dobitnika nagrade Franeta Milčinskega – Ježka. Tau je Prekmurec Vlado Poredoš. Žirija za podelitev te nagrade je zapisala, ka je té mužikaš, pevec pa avtor besedil, steri rad pride nastopat tüdi v Porabje, slovensko glasbeno sceno najbole zaznamüvo s svojo skupino Orlek, v sterij špilajo muziko, stera je »mešanca rocka, bluesa, folka in etna, v besedilih pa je izrisani kejp na prvi pogled neuglednoga, večkrat po krivici zapostavljenoga, lepoga falata Slovenije, gé se godijo zgodbe lidi, sterim je žitek nej prizanašo.« Simpatični in brblavi nekdešnji Böltinčan, steri se je pred več kak 30 leti preselo v Zasavje, v varaš Zagorje, »ma našpičena vüja, je radovednega düja in rad knapovske rejči oblikuje v poetična besedila skupine Orlek, stera majo poudarjeno socialno nauto, opevajo pa proletarski, knapovski vsakdan in premorejo črni humor.« Žirija v sestavi Jelka Stergel (predsednica), Alenka Gotar, Gašper Salobir, Ingrid Kovač Brus, Nejc Jemec, Andraž Pöschl in Vanja Vardjan se je pridružila mnenji predlagatela Zdenka Matoza, steri je zapiso, ka Vlado Poredoš s svojo poetiko, pa tüdi s svojim ustvarjalnim in življenjskim dühom, sledi umetniškomi motoji Franeta Milčinskega Ježka, ka leko občinstvo zabavaš tüdi na viski kulturni ravni. Nagrajenec je dosta raziskoval tüdi rudarsko (bányász) ozioroma knapovsko zgodovino, pauleg toga pa rad pomaga tüdi mladim zasavskim glasbenikom.

Ježkovo nagrado so letos podelili že 34. leto po redi. Pred dvema letoma jo je daubo drügi erični Böltinčan, Vlado Kreslin.

Silva Eöry

JEZUŠ, TOVARIŠ MOJ – NAUVI MOLITVENIK V PREKMURSKOJ REJČI

»Samo tou te prosin, Gospoud Boug, ka ti lejko slüžin. Tou si ges želin. Dokeč mi sija sunce na plavon nebi, naj se borin za tvojo čast prouti gezero drügin, šteri so se odpovedali tvojoj veri. Želin biti tvoj, o Gospoud Boug, pa si pridobiti zveličanje v nebesaj...«

S tejm rečami, s tauv molitvov v domanjor prekmurskoj rejči se začnejo nauve molitvene knige, štere so »za slovensko lüdstvo med Mürof pa Rabof« vküppostavili porabski Slovenec Akoš Anton Dončec, prekmurski kulturnik Jožef Branko Pintarič in teolog, kapucinski pater dr. Vinko Avguštin Škafar. Mali katoličanjski molitvenik z imenom Jezuš, tovariš moj má 127 strani in ga je s svoji penez vödala založba Cajt.

Nauve knige so nutpokazali 24. novembra v murskosobočkoj Pokrajinskoj in študijskoj knjižnici, gde je navzauče pozdravila direktorica Klaudivja Šek Škafar in povödala, ka se njena inštitucija že duga leja trüdi pomagati porabskim Slovencom. Po tistom, ka je Mirjam Mah Pintarič na gosli zaigrala ništerne Bachove klasične melodije, je povezovalka, višja pedagoška svetovalka za Porabje Valentina Novak rejč prejkaldala trejm avtorom.

Akoš Dončec je povödo, ka ma je leta 2020 na pamet prišlo, ka bi vküpsklau molitvenik v gnešnjor, modernor prekmurskoj rejči. Če rejsan ma je pri tom pomagalo dosta lüdi, se je eške posaba zalavalo Vinkoni Škafari, šteri je kak teološki tanačnik pomago vöodebrati molitve in si vözbrodo naslov knjig tö. V molitveniki najdemo ništerne molitve pápe svetoga Janoša Pavla II., depa ljudske molitve ranč tak. (Na priliko Angel boži, čuvar moj, šteri je djenau v takšoj gorenjsen-

čarskoj rejči dojspisani, kak so ga povödali Ana Horvat Bajzek.)

»Ništerni Prekmurci so nas prosili, aj nutdejemo obred svete meše v prekmurskoj rejči tü. Mi smo tau prejkvzeli od Janoša Kühara, smo pa reči malo prejkpostavili v gnešnji

Mirjam Mah Pintarič in avtorji Akoš Dončec, dr. Vinko Škafar pa Branko Pintarič - »Boža reč nan je dana, v domačon guči«

gezik. Uni so pisali v starejšor rejči, mi smo pa steli nöjcati moderne molitve,« nam je v kisnejšom interjuni ovado Akoš. Povödo nam je eške, ka so pri pisanji molitvenika nücali tisti gezik, v šteroga je un dojbrno Maloga kraliča Antoina de Saint-Exupéryna. »Zvekšoga je tau gorički guč. Depa gor smo ponöjcali takše stare ljudske molitve tü, kak je na priliko Odimo spat, Boga zvat z Böltinec, tiste smo njali v originalnom guči.«

Če malo prejkpoglednemo nauve knige, leko na pamet vzememo, kak so se avtorri trüdili »modernizirati« gezik molitev. Nücajo rejč »Stvarnik« mesto »Stvoritel«, »jagne« mesto »agnjeca«, »slaviti« mesto »dičiti«, rejč »sovražnik« mesto »neprijatelj« ali na priliko »tolajbo« mesto »traušta«. Té reči so zvekšoga prejkvzeli z vzhodni štajerski gučov ali slovenskoga knjižnoga gezi-ka, so pa vpelali ništerne noveše prekmurske rejči ranč tak (»gesti«, »piti«, »fčenec«,

»fčitel«).

Molitvene knige so posvečene pokojnoma püšpeki dr. Jožefi Smeji, šteri so želeli, ka bi v knjigaj očanaš austro v originalnoj formi. Če rejsan so avtorri tau naredili, so cujdali svojo nauvo, malo prejkspisano varianto tö. Kak pravijo, so vse drüge

molitve ranč tak napisane po gnešnjom katoličanjskom navuki.

»O, moj mantrani Odrešenik, pomagaj mi strejti trmo pa sebičnost. Daj, ka mo vido stisko človeka, najbližnjoga, stisko, štere že dugo ne vidin več ali jo cilou delan. Komi potok skuz ne tečej, / kda bridkosti vidi Marijine / bridkosti vekše kak je morde?« Tau je molitev pri petoj štaciji križne pauti, štero je v sobočkoj knjižnici gorprešto Branko Pintarič. Kak smo od njega zvödali, ga je Akoš Dončec proso, aj napiše verše k vsakšoj postaji. »Vido sem, ka so stari molitveniki preveč arhaični. Mi smo ščeli bole živi gezik nücati, kakšoga zdaj vsi gučimo. Tak do lidgé raj šteli. Začno sem pisati pesmi cuj k križnoj pauti, štirinajset štacijam. Vzeu sem si 4-5 ovaški križni poti in je vse preštudéro. Eno leto sem tau delo, ka mi je nej méra dalo. Vö sem potegno bistvo in tau notri djau v domanjor rejč. V pesmaj se

vidi, kak sem tistoga reda čüto, kak sem svoj križ neso,« je povödo Branko pred našim mikrofonom. Akoš Dončec je eške vöpostavo, ka je bila Kniga molitvena Mikloša Küzmiča največkrat nadrukničvana slovenska (nej samo prekmurska!) kniga. Vinko Škafar je cujda, ka so molitveniki venak zavolo toga tak naglo sfaldjavali, ka so je pokapali v škrinje vküper z mrtveci. »Tau je bilau simbolično, ka so nej samo pejkline v grobe dejvali. Fajn bi bilau, če bi gnes tö tak včini. Gnes so stare molitvene knige že ponücane, zatok je dobro, ka smo zdaj vödali té nauve. V prvom redej priporočam té molitvenike porabskim Slovencom, ka bi doživeli osebni odnos do Bogá,« nam je pravo teolog, doma z Böltinec.

Avtorri molitvenika pa bi radi, ka bi se nauve knige nücale v Prekmurji, v Sloveniji tö. Oprvim so nej dobili dopüščenje od murskosobočke püšpekije, ka bi vödali molitvene knige, vej se pa prej po cerkvaj v Prekmurji nüca slovenski knižni gezik. Drügo paut, gda so avtorri raztomáčili, ka je guč samo o privatnoj molitvi, o osebnom pogučavanji z Baugom v maternoj rejči, so püšpek dr. Peter Štumpf in generalni vikar Lojze Kozar ml. drukničvanje donk dopüstili. Male knige majo trde platnice (borító), ka bi se nej tak brž ponücale, v nji vidimo dosta farbasti kejpov o cerkveni znamenjaj v Prekmurji in Porabji tö. Na konci sobočkoga večera je Akoš Dončec eške tanačivo, aj – po indašnjor šegi – vsakši nutspiše svoje ime v molitvenik, šteri se leko za zdaj küpi pri avtoraj.

-dm-

foto: Silva Eöry

PISALI SMO PRED 30. LEJTI

V 24. številki časopisa Porabje, stera je vöprišla 3. decembra 1992, je na prvi strani Irena Barber pod naslovom Mi Slovenci, mi se ne p(r)odamo... napisala: »Če smo dobre vole, večkrat začnemo popejvati tau lejpo našo slovensko nauto. Če bi tau nauto velka banda igrala, bi fajn leko maširali na njau. Če bi pa tau nauto tak popejvali, ka „Mi, Vendi, mi se ne p(r)odamo,« te bi pa taktus zgibili. Nika takšo sé je zgodilo zdaj tū pri nas. Ne maširamo gnako, nistarni prestapajo, kakoli ka oni tū ranč tá škejo pridi, kak tej drūgi. Po tauj kratkoj peldi bi vam rada nika prajla. Že naprej moren povedati, ka nej tak, ka bi se s koga norca delala ali koga zbantiivala. Tau bi nej lejpo bilau, najbolje zatok, ka smo vsi edni, samo si ne premišlavamo gnako. Ka je velka problema tau, ka je nas Slovencov tū na Vogrskom sploj malo, vsakši den menja. Dobro bi bilau, če bi si gnako premišlavali, če bi nas vse več bilau, steri neškejo prestapati. Od koj je guč, mislim, vsakši dobro zna. 27. oktobra 1990. je bijo kongres, gde je nastanila v zgodovini oprvin na Vogrskom samostojna Slovenska zveza. Mi, štere so za vodite postavili, smo nej vedli več od toga kak vsakši drugi človek. Nam so se zavüpali zatok, ka smo nisterni že cejli žitek delali za Slovence, tej drūgi so pa mlada inteligenca, štera de pomagala kak največ napraviti za SLOVENSKO LÜSTVO. Samo eštja kleta baude 2 leta, ka aktivno delamo. Če rejsan nej dosta, dapa nika smo zatok že napravili. Februara bau dvej leta, ka smo prve novine vödali. Nej je léko bilau. Tau je pa zatok istina, ka smo se sploj trüdili, aj v našom slovenskom narečji (tájszólás) tū pišemo, aj vsakši najde v novinaj svojo radost. Istina, ka smo od vlade (kormánytól) dobili pejnazze. S tejmí pejnazzi smo dosta

vse mogli vöpostavili. Samo si zbrodite, ka smo nej meli ednoga stauca nej pa nika, s čim bi delali. S tem vred smo sé nej spozabili od naši vasnicaj tū nej. Kak 1991. leta, tak letos tū, smo brodili na

vsakšo našo ves. Pomagali smo šaule, kulturo, zdrastvo, šport, gasilce ptt. Na leto smo raztalali vasnicam 2 milijona forinta. Od vasnicaj smo prejkvzeli tiste skupine (pevce, plesalce, goslarje, lutkare), steri delajo za slovensko kulturo. Kulturne dneve smo organizirali pa dosta vse po vasnicaj. Župani, školnicje ali stokoli leko batrivno pride k nam, če ma probleme. Če smo mogoči, rejšimo. Etak smo delali do tejšgamau. Mislim ka smo kaj nej dobroga tū narédli. Tak šagau majo prajti, šteri dela, tisti se leko zmejša tū. Če so nam prajli ali smo sami gorprišli, smo probali popraviti, ka smo zapravili. 9. oktobra 1992 smo pa v roké vzeli novine Vas Népe pa smo tam šteli, ka so na Verici Vendsko zvezo naredli. Že naprej vam povejm, ka neštjemo kritizérati tau delo, zatok ka mislim, oni tū majo svojo mišljenje, svoj plan pa se vüpamo, ka za Slovence (Vende?). Gda smo se z njimi pogučavali, so tak prajli, ka prej tej Vaugri, šteri štjéjo pelati tau zvezo, dosta

pa dosta milijonov forintov notvdarijo v tau krajino. Oni tau tū pravijo, ka smo mi tū v 7 vasnicaj nej Slovenja, litji nikšo drugo lüstvo. S tem tau trdijo, ka je naša rodbina nindar pri Polaki, pri Sorbi, pa nej pri sausadaj v Čepinci, Búdinci pa po Sloveniji. Samo si zbrodite, kelko držin ma žlato v Martinji, Trdkovi. Kak smo pa mi te nej žlata s tistimi Slovenci? Gda sam tam odla na Verici, sam se srečala z ednim svojim padašom. Pravi mi po madžarsko, ka je tau nika nej vreda, ka Vaugri škejo pelati Vende.

Nej se mi je vidlo, ka on tū Vende goni, on bi tū nej vedo razliko? Ge sam ga pa te slovenski pitala: »Padaš, kak pa ti gučiš?« On si je pa zdaj nej premišlavo pa se je sam čüdivo, gda je nagnauk pravo: »SLOVENSKI gučim.« Te si pa vendar Sloven, Vaugri nam pravijo, ka smo mi Vendi. Od toga je eštja nigdar nika dobroga nej vöprišlo, če so nas drugi vodili. Vsakši narod je ponosen (büszke) na svojo narodnost. Žalostno, ka nas je tak malo, pa itak nistarni »prestapajo«. Vküp bi trbelo držati. Probajmo si eden drugoga rejš razmeti. Našoga dragoga slovenskoga gezika rejš, štero rejš gučimo od Slovenske vesi do Verice, od Verice do Senika.«

Slovenski veleposlanik na Vogrskom Ferenc Hajós je prvo paut uradno gorzisko Železno županijo in se pogučavo z njenimi najvišišimi predstavniki. Za novine Porabje je ob toj priliki Ernesti Ružiči povedo tūdi tau, kak on vidi manjšinski zakon: »Kot sem izvedel danes, imajo

Porabski Slovenci pripombe k štirim pomembnim vprašanjem, in sicer k organizaciji krajevnih samouprav, h kulturni avtonomiji, zagotavljanju denarja za delovanje narodnostnih organizacij in zastopstvu manjšin v parlamentu. Predlog zakona je v postopku pred parlamentom. Po naših pojmih je to ustavni zakon, kjer je potrebna dvotretjinska večina. Zaradi pomislekov k predlogu so pri parlamentarni komisiji za človekove pravice ustanovili še komisijo, ki se ukvarja s tem zakonom. Okrogla miza ima enake pomisleke kot porabski Slovenci. Tudi zato je težko napovedati, kakšna bo usoda manjšinskega zakona. Povedati pa moram, da je politična volja v madžarskem vodstvu in sploh na Madžarskem, da se položaj manjšin uredi.«

Na zadnji strani pa so bralci našli recept za zonke: »Probajte te stari recept, vidli te, kak so dobre zonke. Kolač omesite: 1 kg mela, 8 dag cukra, 10 dag margarina, 1 djajce, 3 dag kvasa (drože), 1 žlico soli, mlejko kelko gorponüca. Kvas namočite v 1 del mlejko (toplo), malo žlico cukra cüj dajte, če sé gene, cüj dajte k vse drugomi pa dugo mejsite. Njajte testo sé geniti. Po tistom zvalekajte na 2 cm kuste kocke (30x30 cm). Na srejni napunite z repov ali jabokami. Nadev prva naredite in nadev takšo formo v testo dejte, kak je namalano. Kikle obrnite gor na nadev. Nadev: 1. Repo olüpajte, zribajte, solite, njajte stati 2-3 vöri. Vöozmikajte, zdinstajte v maščavi, cukrajte, razdelite. Zmes posüšane goškice semelte 2-4 prgiške. Testo filajte z repov, z goškicami. Dosta vrnje mleke gor vlejte. 2. Jabke olüpajte, zribajte, malo cukrajte, lehko malo cimeta gorpotorite. Z tem filajte. V peči pečite.«

Vküppobrala: Silva Eöry

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Dosta je divjadi

Tau se najbola tak vidi, če probamo na njivi kaj pripavati brezi ograje. Kak vöpožene, v tistoj sekundi pridejo jelen, srna ali divja svinja pa vse dolapogejo. Dosta je tisti, steri tau pravijo, tau je zato, ka malo njiv se dela, če bi več obdelani njiv bilau, te bi nej bilau telko kvara. Zdaj pa če stoj malo kaj posadi pa nejma ograje, cejla divjad se na tisti edni njivi pase. Tau bi leko istina bila, depa samo pulonja je tak, pravica je tau, ka dosta več divjadi je zdaj kak je prvin bilau.

V prejšnji 20. lejtaj so v Železni županiji več kak dvakrat telko jelenov pa divji svinj strlili kak so šegau meli, pa še etak dosta kvara delajo. Gnesden je tak, ka brezi ograje v Železni županiji sploj ne more njivo delati. Proto taumi, ka divjad sploj dosta kvara dela, lüstvo djagarijo itak ne mara. Depa če divjad kvar naredi, te se bunijo, tak ka za djagara biti je nej leko delo. Zavolo toga, ka gnesden nega vukauv pa medvedov, srne, djeleni pa divje svinje se fejst plodijo, njigvo število samo djagardje leko majo pod kontrolo. Drūga velka nevola je tau, kak je lüstva vsigdar več, tak divjačina vsigdar menši teritorij ma, zavolo toga več kvara dela.

60 procentov železnožupanijski površin je že zaogarjeno, zavolo toga divjačina dostakrat ranč ne vej, gda je znautra pa gda je zvüna ograje. Lovskim društvom (družinam) je tó nej vseedno, kelko je divjadi, zato ka kvar, ka divje živali napravijo, oni morajo plačati. Depa žau, te zakon, steri zdaj vala za djagarijo, tak vögleda, ka divji svinj od leta do leta več baude.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Lokalne volitve

Na osmih lokalnih volitvah v samostojni državi so volivci v 212 občinah volili župane in člane mestnih svetov, ponekod tudi svete krajevnih, vaških in četrtinskih skupnosti. V občinah, kjer prebivajo pripadniki italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti ali romske skupnosti, so volili tudi predstavnike teh skupnosti. Za 212 županskih mest se je potegovalo 618 kandidatov, 3382 svetniških mest pa si je želelo zasesti 18.671 kandidatov. Županskih kandidatov je bilo tokrat skoraj petino manj kot leta 2018, manj je bilo tudi kandidatov za svetnike, skoraj za četrtino. V 37 občinah dozdajšnji župani niso več kandidirali. Na župansko funkcijo je bilo znova izvoljenih 137 aktualnih županov. Osmi mandat je dobilo pet županov, ki funkcijo opravljajo že vse od leta 1994. Med njimi je tudi gornjepetrovski župan Franc Šlihthuber.

Matej Arčon obiskal Slovence v Argentini

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon je obiskal Argentino, kjer se je med drugim udeležil tudi prvega Vseslovenskega srečanja, ki so ga pripravili Društvo Slovencev, slovensko veleposlaništvo v Buenos Airesu, Slovensko-argentinska gospodarska zbornica in slovenski konzulat v Mendози. Prvi dan obiska v Mendози se je minister sešel z guvernerjem province Mendoza Rodolfom Alejandrom Suarezom, ministrico za kulturo in turizem province Mendoza Noro Vicario in z namestnikom župana občine Mendoza Horaciom Miglioizijem. Drugi dan obiska je bil namenjen krepitvi gospodarskega sodelovanja med Slovenijo in Argentino ter med slovenskimi gospodarstveniki po svetu. Zadnji dan obiska se je začel s slovensko zahvalno sveto mašo v Katedrali Gospe iz Loreta. Prvo vseslovensko srečanje so sklenili z velikim družabnim dogodkom v Slovenskem domu v Mendози.

IZMENJAVA PRIMEROV DOBRE PRAKSE PRI DELU Z OTROKI V PORABSKIH VRTCIH

Na pobudo komisije za šolstvo Državne slovenske samouprave so nas 22. novembra v vrtcu Števanovci obiskale vzgojiteljice, ki so zaposlene v porabskih vrtcih, slovenska vzgojiteljica Romana Trafela, svetovalka za šolstvo Valentina Novak ter ravnateljica števanovske dvojezične osnovne šole in vrtca Agica Holecz. Povabljene so si lahko ogledale potek dela z otroki v našem dvojezičnem vrtcu. Otroci so med programom, ki smo ga pripravili, ves čas aktivno sodelovali ter prikazali delček tega, kar smo se naučili od začetka šolskega leta do pozne jeseni. Povedali in prikazali smo, kako se otroci skozi njihovo igro in različne dejavnosti ter ob pomoči vzgojiteljice asistentke poleg madžarskega učijo tudi slovenski jezik. Udeležence so si nato izmenjale izkušnje, se pogovorile o

svojih opažanjih in ocenile naše delo z otroki. Vse so se strinjale, da je učenje slovenskega jezika v zgodnjem otroštvu zelo pomembno in da je v vrtcu mogoče opaziti napredek otrok pri uporabi in razumevanju slovenskih besed in celo povedi. Pri tem so tudi poudarile, da se pri otrocih, ki se učijo tuji jezik, krepi samozavest. H gradnji samozavesti in notranji motivaciji otrok za učenje slovenskega jezika pa prav tako pomembno prispeva vzgojiteljčina pohvala. Tudi tokrat so bili otroci pohvaljeni za vse, kar so se naučili, predvsem pa za pridno sodelovanje med našim programom, s katerim smo razveselili vse povabljene.

Zapisala: Andreja S. M.

2. slovensko-madžarski gospodarski forum

V Lentiju je 17. novembra potekal 2. slovensko-madžarski gospodarski forum – srečanje gospodarstvenikov, ki se ga je udeležilo okoli 40 podjetij in gospodarskih združenj iz obeh držav. Forum je bil priložnost za seznanitev z aktualnimi gospodarskimi gibanji in poslovnim okoljem v Sloveniji in na Madžarskem, za utrjevanje gospodarskih vezi in iskanje novih poslovnih priložnosti. Podjetja so imela možnost dvostranskih srečanj s potencialnimi poslovnimi partnerji.

Uvodna nagovora sta imela minister za razvoj in evropsko kohezijsko politiko dr. Aleksander Jevšek in minister za regionalni razvoj in črpanje EU sredstev Tibor Navracsics.

Organizatorji foruma so bili: Trgovinski in industrijski zbornici Zalske in Železne županije, Srednjeevropsko razvojno omrežje - Pisarna CED s sedežem v Lendavi, Pomurska gospodarska zbornica in slovenski Generalni konzulat v Monoštru.

Brigitta Soós

Pod Srebrnim brejgom ...

...se je takšne zgodilo, kak smo že povedali, smo vedli. Za takšne prognoze je neje trbej nikšen Nostradamus biti. Ja, volitve v Sloveniji do skur do konca leta žive ostanole. V eni občini eške čakajo, sto njivi nauvi župan grata. V drugi kraug de se v Murski Soboti to šlau. Eške prva do pa trge referendumi na redej. Tomi slovenskomi fenomeni se »super volilno leto« pravi. Poglednimo: na sprtoletj se je nauvi parlament izvolo, gesen se je s kampanjo za nauvoga predsenika začnola, iz toga so prve volitve vöprišle, po nji eške drugi kraug je biu, po tejm eške dva krauga lokalni volitev, pa kak jagoda na torto, trge referendumi pridejo. Analize so pokazale, ka lidam vse tau že na mozgé ide. Zaprav, za tau nikšne včene glavé nej trbej meti, ka na tau se gorpride. Vse menje pa menje lidi se zatoga volo napuati na volitve. Je pa neka vcejlak nauvoga: takšne kampanje za referendume je v Sloveniji eške nej bilau. Največ olija na ogen se gorlejlve za referendum za nacionalno televizijo. Na njem bi lidge povedali, aj se politka tadale nut v delo radia pa televizije mejša ali pa rejsan se takšne delo dojtavi. Zavolo toga se na dva drugiva referenduma skur pozabi. Gvüšno pa je tau, ka vsi trge referendumi so iz politične »bojne« vöprišli. Kak je nauva garnitura staro dojmnila, je stara začnola nauvoj polena pod noge metati. Ka si je nauva vözbrodila, so stari že referendum vözglasili. V vse tau se je komisija EU-na nutzglasila. Generalni direktor radia pa televizije je od nji pismo daubo, ka aj novinare pa vse druge kaulak nji na mejri nja. Gda se EU zglati, gvüšno se neka naaupek dela.

Dobro, trno dobro muziko pa Vlado Poredoš dela. S tejm smo iz viske politike, iz Ljubljane v krajino prišli, v steroj se guči. Vlado Poredoš se je v Beltincaj naraudo. Že kak pojbič je muzikante gledo, kak igrajo. Pomalek je eške sam za kitaro prijio, z drugimi pojbbami je prvi bend naredo. Lübezen ga je z domanje grüde v Zagorje skrak Save odpelala. Tam se je ansambel Orlek naraudo. Vlado že cejli čas za njive naute tekste piše, muziko dela pa popejva ranč tak. S svojo kitaro vej sam to pred lidi stanoti. Ansambel Orlek prejk 30 lejt po cejlom svejti svojo muziko igra, lidge ji rejsan trno radi majo. Zakoga volo od toga pišemoo? Zatoga volo, ka Vlado Poredoš je za svoje delo Ježkovo nagrado daubo. Fran Milčinski-Ježek je človek, po sterom se ta nagrada zove. Tau je biu človek, steri je za radio pa televizijo dosta delo, vsigdar kaj nauvoga si je vedo vözbroditi. Ježek je že za življenje za živo legendo valau.

Vladoji v vaši pa naši novinaj za nagrado iz cejloga srca gratulejramo pa njemi eške dosta dobre muzike želejmo. Gratulejrati eške tistim varašom moramo, steri v veselom decembri nedo na velke farbaste pa vse druge posvejte gorvužigali. V Maribori so na neka vcejlak nauvoga gorprišli. Posvejti na velkom krispani do tak svejtiti, ka lidge do eletriko s poganjanjom pedalov na biciklinaj delali. Tau so si študenti na elektro fakulteti vözbrodili. Ja, kriza z energijo leko kaj vcejlak nauvoga to naprej prinese.

Naš Srebrni brejg je vsigdar vedo povedati, aj se mladim čednim glavam dveri na šurko goroperajo. Un je stari pa mauder, gvüšno ka istino ma.

Vlado Poredoš je v svoji muziki »vküper zvezoo« tradicijo domanje krajine pa krajine, v steroj z držino žive. Pri svoji 64 lejtaj na koncertaj eške itak telko energije kak kakši pojep vöda. Vsigdar trno rad v Porabje pride

Miki Roš

IZ NAŠE KÜNJE – JOGURTOVO PECIVO

V naši kuči se je skaus dobro küjalo pa kaj dobroga pogelo. Eni majo raj soleno, drugi pa sladko, če pa je obauje vküper, pa je še telko bole veselo sedeti pri stauli. Zdaj idejo kuj svetki pa vsakša vertinja prekaple po receptaj, ka bi kaj nauvoga dala na sto, gda de prišla vküper familija. Zatao sam vam za gnes napisala en léki pa trno dober recept za neka sladkoga. Dala mi ga je moja dobra pajdašica. Je hiter, enostaven pa rejsan malo posaude z njim zamažete. Za pogače te nücali navadni jogurt pa isto kupico od jogurta leko ponücate, ka drugo vözvagate.

Za pečti nücate:

- 2 navadniva jogurta (2x175g)
- 4 djajca
- 2 jogurtovi kupici cukra
- 2 vanili cukra
- 4 jogurtove kupice bejle mele
- 2 pecilniva praška
- 1 jogurtovo kupico bejloga olja
- sadje

Vse tau zmiksate, te pa dodate sadje po svojom žmaji. Zdaj, gda telko friškoga

sedja nega več, mi delamo tak, ka na kocke (1cm x 1cm) narejžemo eno veliko konzervo breskev pa en višnjov kompot ocedimo, potejm damo višnje v testo (dobro je vsakšo višnjo malo pretipati, ka se skurok v vsakšom glaži najde kakša koščica).

Cejlo maso vlijete v fajm masen plej v velikosti približno 30 x 40 cm pa pečete na

180-190 stopinjaj. Vsakši ma ovakšo pečico (rengli), zatao je težko povedati, kak dugo se naj pečje. Gda je fajm ridjavo na vrhi je ponavadi glij prav pečeno, pa leko z zobotrebcom probate, če je na sredini nej mokro.

Pečeno pogačo fajm vözrazladite pa narej-

žite na kocke. Če ščete, jo leko pocukrate s cukrom v praji.

Od kompotov sok pa fajm vküper zmejšate pa mate super pijačo kuj k pogačam!

PA DOBER TEK IZ NAŠE V VAŠO KÜNJO!

Simona Rituper

... DO MADŽARSKE

Božična jelka države

Božična jelka države bo letos približno 18 metrov visoka, premera debela bo 70 cm, teža pa od 6 do 8 ton. Srebrna jelka je do zdaj krasila vrt družine v kraju Apc, posekali so jo ob pomoči sodelavcev civilne zaščite, ki so skupaj s policijo in vojsko poskrbeli tudi za to, da so jo pripeljali v Budimpešto pred stavbo parlamenta. Na Kossuthovem trgu so ob njegovi obnovi poskrbeli za primerno mesto in tehniko za postavitve jelke. Jelko bodo krasile okrasne lučke v dolžini 2500 metrov. Jaslice pod jelko bodo prispele iz kraja Kisgyőr, sestavljene bodo iz lesenih kipov, ki so visoki kot ljudje in so delo rezbarjev.

Jelka, ki so jo postavili 21. novembra, bo krasila trg pred parlamentom do dneva svetih treh kraljev (6. januar). Ko bodo jelko podrli, bodo njen les podarili socialno šibkim družinam.

Gradilo se bo 2000 najemniških stanovanj za socialno šibke

Dobrodelna organizacija Madžarskega reda malteških viteзов bo do leta 2026 v tristo najbolj revnih naseljih države zgradila dva tisoč najemniških stanovanj za socialno šibke družine. Za izvedbo programa si je organizacija delno pridobila sredstva na razpisu EU, projekt bo financiran tudi iz madžarskega programa Plan Széchenyi plus, ki bo v ta namen zagotovil skoraj 51 milijard forintov. Po načrtih bodo gradili nova najemniška stanovanja ali posodobili že obstoječe hiše v naseljih. Dodatni element programa je, da bodo pomagali pri urejanju življenjskih razmer najrevnejšim v določenem naselju z odvažanjem odpadkov, ograditvijo parcel ali s popraviljem podarjenih nepremičnin, ki so lahko življenjsko nevarne. S stanovanji bo upravljala agencija (stanovanjski sklad) za najemniška stanovanja, pri njej bodo lahko socialno ogrožene družine vložile tudi prošnje.

PRIPRAVE NA BOŽIČ

Društvo porabskih slovenskih penzionistov je imelo 25. novembra gastronomsko delavnico v Števanovcih in na Gornjem Seniku. Osnovnošolci so nam pomagali pečti medenjake. Hvala lepa vsem učencem za to aktivno delo.

*Marijana Fodor
predsednica Društva*

NIKA ZA SMEJ

PRI DOKTORI

Marta pripela Karčija k doktorji.

Pa jo doktor pita:

»Ajaj, ka pa se zgaudio vašomi mauži, ka je cejli krvavi?«

Pa Marta pravi:

»Neka je odo gor pa doj po drejvi pa grüške pobero, te pa samo gnauk počilo, pa je drapno doj z vejke.«

Pa doktor pita:

»Pa ka je spadno v nezavest?«

Marta pa:

»Nej! V krplive!«

NA VESELICI

Marta pa Karči sta šla na veselico. Pa je tam trno dosta lidi

bilau pa pravi Marta Karčiji:

»Karči, primi me za rokau. Vidiš, kakša gužva je, nej bi rada, ka se zgibiva.«

Pa Karči pravi:

»Brez brige Marta, ges bi tvoje noge med milijon drugimi spozno.«

Marta cejla genjena pogledne Karčija.

»Karči,« njemi pravi, »ti si tak romantičen!«

Karči pa jo pogledne pa pravi:

»Nejsam romantičen! Ti si edina, ka maš štrumfle razčej-sane!«

*Sestavila:
Simona Rituper*

SLOVENC.HU

ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
MAGYARORSZÁGI SZLOVÉNEK SZÖVETSÉGE

FEJST MI JE ŽAU

Pišti Majczan – po iži Dolejnji – so se kak obadva stariša tak oni tō v Sakalovci narau-dili pa tam živejo do gnesden.

Depa leko bi tau ovak tō bilau, če bi v mladi lejtaj, kak so prajli, nej s srcaum brodili, liki bola na pa-met poslušali, te bi odišli z rosaga. Nej je tak bilau, ostali so, man-trali so se kak vsi drūgi, steri so tū živeli. Oženili so se, rame so zi-dali pa mlajše so ranili, ka je nej bilau leko delo. Depa zdaj sta že pa ranč tak sa-miva z ženo, kak gda sta se spo-znala, zato ka mlajši že posaba živejo s svojo družinov.

- *Gospaud Majczan, kak šegau majo pitati tak na začetki, kak ste kaj?*

»Hvala Baugi, dobro, zdaj mi dobro dé, samo telko baja je, ka smo stari gratali.«

- *Vi ste na dolejnjom tali vesi meli rojstni ram, zato se po iži Dolejnji zavete?*

»Nej, moj rojstni ram je tū včasim paulek, kak smo zdaj doma. Te grünt, gde smo zidali, je materin bijo, od nje sem ga daubo. Depa ovak pa obadva stariša sta tū bila doma, mati naprej pri poštiji, oča pa ozrak, tak ka sauseda sta bila prvin, kak sta se spoznala.«

- *Mati je mejla brata ali sest-ro?*

»Mejla, ranč nej malo, nij je vsevtjüp dvanajset mlajšov bilau.«

- *Pa kelko mlajšov mejla vaša mati?*

»Mi smo samo trgé bili, vejn ranč zato, ka mati je znala, kelko mantranja je tak dosta mlajšov goraraniti. Pa če tak gledamo, prvin so mlajši nej telko vse meli, kak gnesden, gda že vse, ka si zažejejo, se

njim tjüpi. Zdaj če mlajšom tjüpijo gvant, gnauk ga nase vzemejo pa če se njim ne vidi, te drugoga dobijo. Prvin je nej

Dolejnji Pišti v mladi lejtaj

tak bilau, en gvant so dočas nosili, dočas ka so ga nej raz-trgali.«

- *Mati pa oča so doma na grünti delali?*

»Kak prvin vsi drūgi, oni so tō

Leta 1986 je tri mesece bijo v Meriki. Na kejpi pred meriško katoliško cerkvijo

na grünti delali, krave so meli pa te s tauga so nas ranili. Osem lejt star sem bijo, gda je moj oča mrau pa te težki časi so prišli za nas mlajše pa za mater tō. Gda se je najvejši brat že vönavčo za slošara pa v kosinoj fabriki začno delati, te je že baukše bilau, zato ka te je on nas že pomagao.«

- *On je telko starejši biu od vas?*

»On je od mene dvanajset lejt starejši bijo, srejdjen brat pa tri lejta. Tak ka dja sem biu najmenši, pa kak so prajli, najbola lagvi pa taši frišek.«

- *Kakšno meštarijo ste se učili, gda ste osnovno šaulo vözopodli?*

»Dja sem se za strugara vönavčo, depa ranč tak k šlo-sarski deli sem se tō razmo, zato pa v židano fabriki pa v Oplu sem tō tau delo.«

- *Zgotauvili ste s šaulov, začnili ste delati, depa nej dugo, zato ka ste rutjivali, iz tej lejt mate par sodaški kejpov. Gde je tau bilau dolavzeto?*

»Leta šestdesetdevetoga sem rutjivo najprvin v Lenti, sledkar so me v Peč poslali, ta, gde so vse fele sodačke mašine popravljali. Potejn nazaj v Lenti, depa nej nadudja so me znauva v Peč poslali v šaulo, v »tüzérlaktanya« v ka so nas sposablali za vodnike.«

- *Kakšne spomine mate iz tej časov?*

»Te je dosta bola sigurno bilau kak zdaj, depa nej tau bila najvejša baja. Najbola lagvo

sprvoga bilau, gda smo še vsi vtjüpar bili, zato ka tisti, steri so z Alfölda prišli, tisti so fejt divdji bili. Sledkar že baukše bilau zato, ka mi, steri smo vönavčeni bili, šteri smo meli maštarijo, mi smo te že posaba bili. Na pa te leta 1970 smo v DDR šli na vojaško vajo, v Potsdam.«

- *Iz steri rosagov so še bili tam na tej vajaj?*

»Rusi, Čehi, Slovaki, Polacke, Nemci, Bolgari, Vaugri pa Romejnarge. Vsefele probe smo tam meli, istina, dja nej, zato ka mi smo v delavnici bili, mi smo popravili, če se je kaj na nikoj prišlo. Bilau je tašo, ka

Pišti pri sodakaj (v prvi vrsti z lejeve prvi)

je tak nizko priletelo lovsko letalo (vadászrepülő), ka smo mislili, ka nas tazamete. Tau pa zato bilau, ka so tej vužgali tisto, ka je eksploderalo pa tak vögledalo, kak če bi atom-bombo dolalčili. Gda so tau zaglednili, te so se sodacke na zamlau vdarili, če nej, te so nji tisti valovi, gda je eksploderalo, zaodli, tašoga reda so prajli prejdnji, če bi tau ostro šlau, te bi že mrtvi bili.«

- *Kak bilau potistim, gda ste dolazaslüžili vojsko, te ste se ženili?*

»Te še nej, najprvin sem nazaj-üšo v kosino fabriko delat, istina, samo za dva tjedna, zato ka sem gorapravo. Potejm sem v židano fabriko üšo, dve leti sem tam delo pa samo potejm sem se ženo. Depa leko ka baukše bi bilau, če bi se nej oženo?«

- *Zaka?*

»Zato ka skur tak bilau, ka odidem vō iz rosaga, tak po črnom, prejk meje v Avstrijo. Že sem gunčo z Gašpar Jožinom, ka mo šli ribe lovit pa te odskaučiva, depa vsigdar samo tak bilau, ka smo gunčali, ka mo šli pa te gnauk samo taminaulo pa obadva sva doma ostala.«

- *Pa kak tau, bojali ste se?*

»Nej smo se bojali, večkrat smo bili ribe lovit, dosta smo zmišlivali, kama mo šli, ka bau, depa vsigdar je tak bilau, vej drgauč, pa te taostalo.«

- *Zdaj vam je žau?*

»Žau mi je bilau, fejt mi je

je tak nizko priletelo lovsko letalo (vadászrepülő), ka smo mislili, ka nas tazamete. Tau pa zato bilau, ka so tej vužgali tisto, ka je eksploderalo pa tak vögledalo, kak če bi atom-bombo dolalčili. Gda so tau zaglednili, te so se sodacke na zamlau vdarili, če nej, te so nji tisti valovi, gda je eksploderalo, zaodli, tašoga reda so prajli prejdnji, če bi tau ostro šlau, te bi že mrtvi bili.«

- *Kak bilau potistim, gda ste dolazaslüžili vojsko, te ste se ženili?*

»Te še nej, najprvin sem nazaj-üšo v kosino fabriko delat, istina, samo za dva tjedna, zato ka sem gorapravo. Potejm sem v židano fabriko üšo, dve leti sem tam delo pa samo potejm sem se ženo. Depa leko ka baukše bi bilau, če bi se nej oženo?«

- *Zaka?*

»Zato ka skur tak bilau, ka odidem vō iz rosaga, tak po črnom, prejk meje v Avstrijo. Že sem gunčo z Gašpar Jožinom, ka mo šli ribe lovit pa te odskaučiva, depa vsigdar samo tak bilau, ka smo gunčali, ka mo šli pa te gnauk samo taminaulo pa obadva sva doma ostala.«

- *Zaka?*

»Zato ka skur tak bilau, ka odidem vō iz rosaga, tak po črnom, prejk meje v Avstrijo. Že sem gunčo z Gašpar Jožinom, ka mo šli ribe lovit pa te odskaučiva, depa vsigdar samo tak bilau, ka smo gunčali, ka mo šli pa te gnauk samo taminaulo pa obadva sva doma ostala.«

- *Pa kak tau, bojali ste se?*

žau bilau, najbola te, gda sem osemdesetšestoga v Meriki bijo pri maternom brati pa sestri. Te sem vido, kelko lažej pa lepše bi leko tam živo kak doma na Vogrskom.«

- *Kak dugo ste bili v Meriki?*

»Tri mesece sem delo pa telko sem tam prislüžo, ka materin brat mi je tam nutraplačo na en Žiguli. Zavolo toga, ka se je v dolari plačalo, po dva tjedna sem leko üšo po avto, nej mi je trbelo pet lejt čakati.«

- *Kak je bilau tadale z vami?*

»Zidali smo ram, ka je nej leko bilau, zato ka nej pejnez nej bilau pa material si tō nej mogo tjüpti, samo tak, če si pejneze v žepko potisno. Potejm so se mlajši narauadili, dva pojba pa ena dekla. Mlajši so pomalek zrasli, oženili so se, mi smo pa stari gratali. Depa s tejm niša baja nega, tau tak mora biti, leko ka sem stari grato, pa sem že v penziji, depa zdaj mi dé najbaukše. Nej ka bi mi tak dobro šlau, depa dja vejm, kak je bilau prvin, zato ka sm dja živo v tisti časaj, zato vejm ceniti zdaj tau, ka mam.«

(*Kejp na 1. strani: Pišti z bratom pa staro materjov*)

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Krajina Notranjska ma zvün varašov, v steri smo že bili, eške enoga. Ilirska Bistrica se zove. Od Postojne, po steri smo nazadnje ojdli, se do njega po staroj furmanskoj

cerkvi svetoga Petra eške kak ves nosila.

Na mesti gnešnje Pivke so lidge že davnik živeli, prva je Petrova cerkev bila postavljena. Že za železnoga veka so

rečaj od ograjeni objektov pripovejdamo.

Kakpovejdano Pivka svoje gradišče ma, depa, grada je nigdar nej mejla. Po staroj poštiji

Od Prema več nega daleč pa že v Ilirsko Bistrico pridemo. Tau je slejgen vekši varaš, prva so furmani prejk granice na Hrvaško prišli. Gvüşno, ka

ali potokov s tejm imenom po njoj teče. Na Koroškem v Avstriji, v steri Slovenci živijo, eške 14 Bistric nejdemo. Vse tau nam pripovejda, ka je ménje iz najbolje stari časov naši Slavov es k nam prišlo. Depa, zakoj Ilirska? Od toga bi se na dugo pa na šurko leko pripovejdale. Mi mo tau bole na kratko napravljati, če de šlau. Iliri so staro pleme bili, stero je na slovenskoj zemli tö nin 400 lejt pred Kristusom živelo. Malo po leti 0 je Rimski imperij ranč po tom lüstvi eni provinci ménje dau, Ilirska provinca se je zvala. Do leta 1809 je s tejm vse tüma ostanolo. V tom leti je Napoleon Bonaparte v svojom cesarstvu tö province napravo. Ja, Ilirske province so se zvale. Napoleona so pošteno naklestili, Beč pa njegva monarhija je na nauvo mogla

Reka Pivka skur skrak varaša Pivka vö iz zemle privre. Malo dale kak 24 kilometre od Postojne v zmelau »odide«, po nam vsejm poznani Postojnski jami njena paut dé. Na fotografiji vidimo, kak vö iz nje priteče

V Ilirski Bistrici se leko eške itak vidi, na sterom mesti so mlini stali. Skur tak vögleda, kak bi voda skauzi ram tekla

doj prauti Ilirski Bistrici dva grada stodjita. Eden se grad Kalc zove, drugi, dosta vekši, pa grad Prem. Ranč pri tom slegnjom se dun malo moramo staviti. Un že više reke Reke stodji. Ja, kak napisano, reka se Reka zove. Indasvejta so jo Vela voda ali Velka voda zvali. Je vekša od Pivke pa za najvejšo ponikalnico v Sloveniji vala. S Hrvaškoga v Slovenijo priteče, v Škocjanski jami

v njem so se na velke stavljali. Na potoki Bistrica, steri reko Reko z vodau napaja, je inda prejk 30 velki mlinov pa žag

poštiji pride. Nauvi asfalt je ranč prejk po njoj potegnjeni. Že smo pisali, ka je Postojna za nekšne fele furmansko (foringaško) metropolo valala. Ranč v njoj so se foringaške stavljali, steri so doj do maurdja šli. Depa, vö iz nje se je po dve poštijaj ta doj do solene vode leko prišlo. Ena poštijaj je do Trsta pelala, druga do Reke. Ranč na toj poštijaj naša Ilirska Bistrica stodji. Depa, mi pomalek, po stopajaj po toj staroj poštijaj demo. Skrak nje reka Pivka teče. Tau nika nej čüdno. Reke po dolinaj tečejo, skrak nji je najležej poštijaj napravljati, zaprav, indasvejta je tak bilau. Tak do velke vesi, do trga pridemo. Po reki so ga okrstili.

se lidge više reke Pivke držali. Arheologija nam od toga dosta vej povedati. Od toga tö, zakoj se vcejlak skrak Pivke enomi brgej Gradišče pravi. Če se malo z rečami špilamo, tak naredimo: grad(išče). Pri vsejm tejm eške od grada ne gučimo. Lidge so si na brgej svoje rame ograjili, viske

Na toj fotografiji se vidi, ka je od gradišča ostanolo. V krajinaj, v steri zavole kamna majo, so gradišča iz njega bila napravljena. V naši krajinaj skrak Rabe pa Müre je tau zvekšoga lejs biu. Lejs sprnej, samo spodkar pod zemlau se leko eške kakši falajčki najdejo. Gradišča so Kelti delali, za njimi pa naši stari Slavi tö. Gnes v Sloveniji prejk 30 vesi poznamo, ka se Gradišče zovejo. Ranč od naši stari poganski Slavov je tau ménje prišlo. Kak so takši objekt Kelti zvali, je nam nej poznano

Pivka
se nin kaulak 80 lejt tak zove. Leta 1300 je kak Sveti Peter bila poznana. Že leta 1458 pa so njoj Šent Peter na Krasu prajli. Vse tau je ta do leta 1952 tak bilau. V tistom časi je socialistična Jugoslavija zapovejdla, ka vsikšo ménje, stero kaj cerkvenoga v sebi nosi, se mora vöiniti. Tak je trg ménje po reki Pivki daubo. Gvüşno, ka staro ménje je po

grajke so gorpstavili. Iz toga gradišče vörpide. Istina pa je tau tö, ka grad je s stejnami ograjeni biu, depa, dosta višiše so te stejne bile. Tak v obej

pod zemlo odide, po zapleteni kanalaj pod zemlau v Italiji znauva vöpride. Eške gnes se ne vej, ka vse je spodkar naredila, eške itak dela.

Grad Prem više Velke reke stodji. Ja, v časi, gda so ga dali gorpstaviti, so jo eške tak zvali. Leta 1213 od njega leko oprvin kaj v dokumentaj tapreštemo. Gaspaudje Devinski so v tisti časaj v njem živeli. Po vesi Devin na Krasu se zovejo. Ta slovenska ves v Italiji skrak maurdja stodji. Depa, tau eške nej vse. Reka Reka ranč više Devina znauva vö iz zemle priteče. Tam tadale se Timava zove

bilau. Na velke se je mlelo, se je lejs raznok rezo. Vse tau so foringaši do maurdja pelali, tam pa je na šifte šlau.

Bistrica

je prvo ménje toga varaša bilau. Bistrica znamenüje tisto vodau, stera brž teče. Tau se nam nekak poznano čüje, ka nej? V Porabji vejmo prajti: »kak te pojep bister gé«. Devetnajst imen varašov pa vesnic v Sloveniji gé kak Bistrica pozani, zvün toga pa eške 14 rek

vsevküper organizejrati. Tak so na tau gorprišli, ka eden tau monarhije bi se tadale po šegi Napoleona leko zvau. Iz toga je 1816 Ilirsko kralstvo vöprišlo. Lapau se čüje, ka kralstvo. Depa, nejso svojga krala meli, tadale je Beč više nji ostano. Tau »kralstvo« je do leta 1849 živelo. Nej ga več na papejri bilau, depa, iz vsega toga je Bistrica svoje prvo menje Ilirska daubila. Tak eške gnes stodji, tak njoj eške gnes pravimo.

Miki Roš

»VSAKŠI AJ BAU PONOSEN NA TISTO, KA ZNA ...«

Gvūšna sam, ka se je vekši tau poslušalcev našoga slovenskoga radiona za sekundo stavo, vöje bole ospičo, gda se je v novicaj oprvim en nauvi glas zglaslo letos v septembri. Naigro so spitali

sam pa v slovenskom muzeji Avgust Pavel delala v Varaši. Gda je prišo covid, dosta smo bili doma, dosta smo bili tak, ka smo mogli delat ojditi, lüstva pa nej bilau v muzeumi, ka nejsu smeli priditi.

Náša Jolika za skur tri mejsece že tak montira, kak bi vsikdar tau delala

enga-drügoga, sto je té glas? Zamé nej bilau pitanje, depa aj bole sama povej ta nauva kolejarca radia, sto je ona.

»Ge sam Jolika Pozvėgh, narodila sam se na Gorenjom Seniki, zdaj tō tam živem, mam dve dekli, une so že vōzraščene gé. Martina je eške doma gé, z domi odi delat v šaulo v Prosenjakovce (Pártosfalva) v Sloveniji, una je lerenca. Menša, Barbara, una pa oženjena gé na Vaszentmihályi. Zdaj doma gé, ka ma enoga, leto staroga maloga pojbiča.«

-Jolika, tebé dosta lüstva pozna prejk slūžb. Malo zopodiva nota tvojo življenjsko paut.

»Najprvim sam v židanoj fabriki delala, od tistec sam ũšla na porodniško, nazaj sam več nej ũšla, ka so té že fabriko vcujzaprli. Te sam nika doma bila s svojo mamov, ka sam go poradavala. Potistim sam pa na gorenjosenički šauli bila tajnica deset lejt. Gda več nej trbelo tisto delo, te sam pa doma bila, té mi pa oče betežen biu par lejt. Potistom

Zdaj tō tak bilau, iz Slovenije skur niške, venak zdaj začnejo malo nazaj se navaditi, ka dejo na izlete pa prideu k nam tō. Tak sam čütila, ka tau nej zamé gé. Kolega, muzejski pedagog, je tō odišo. Nika se nej godilo, depa don si tam mogo biti, z lüstvom si pa nej emo kontakte. Gda sam vōprišla iz slūžbe, dostakrat nejsam se znala zglasiti. Doma so mi dekile tō tak pravle: „Mamá, ti tau njaj, tvojo zdravdje je več vrejdnō. Če se ne počütiš dobro, gorpovej, pa če boš doma dva mejseca ali več, tisto tō nede taša velka nevola gé.“ Do tega mau, ka so se včile, nejsam si mogla dopistiti taše, sir sam mogla na tom biti, ka samo tisto gvūšno bilau, ka sam ge mejla slūž. Človik vse mogo dojpōžrejt pa delati, samo aj mam stalen slūž, aj se leko včijo pa tisto leko vōplačam, ka trbej. Zdaj se je na srečo malo venak obrnauilo, ka če tak gé, té bi une leko namé pomagale. No, pa kašo je gé življenje! Tisti den, gda sam ge tau skončala, ka gorpov-

vejm, sam iskala na interneti, kakšna delovna mesta gestejo slobaudna pa mi vrnau vōprineso slovenski radio. Ge sam tau že vidla lani tō, depa malo sam se skor bojala, mislila sam, leko ka ge tau nemo znala delati.«

-Kak si se končno odlaučila za slovenski radio, ka bi po mojom že davnik mogla?

»Dekle so mi pravle, aj pozovem vodjo Attilo Bartakovič pa opitam, ka bi spoj trbelo delati, s tem nika ne zgibim. Pa té un včasik veseli biu, aj ge prej pridem nut popaudnevi pa té vse tapovej, ka bi trbelo delati, kak pa gda bi leko začnila. Pa tak bilau, un na tejm biu, aj 1. septembra pridem. S šeficov muzeja sva se lepau pogodile pa sam tak leko začnila s 1. septembrom pri Radii Monošter.«

-Jolika, si srečna, ka zvōjn svoje domanje porabske materne rejči eške »dvauji« slovenski gezik leko znaš, vej je pa tvoj par Goričanec, dve dekile pa znajo knjižno slovensko. Tau ti pa zdaj rejsan trno za velki asek pride.

»Pri nas se vse mejša, mi smo gé tisti pravi miš-maš, ka rejsan tak gučimo, kak nam najprva na pamet pride. Meni se tau fejs vidi, ka zdaj pa ja leko dosta gučim našo rejč. Mi doma zdaj že tō dosta vcujmejšamo prejk murške reči, ka dosta domanji reči nemamo, ka fejs stari gezik gé. Mi te bola tisto rejč nūcamo, nej vogrsko. Ge tak mislim, ka naši lidgé, že tau tō dosta razmejo. Vejpa tresti lejt so že oprejte meje gé pa dosta odijo k enma-drugoma pa smo se od enga-drugoga navčili. Ge sam že tō dosta reči pozabila, ne pride mi na pamet, depa zdaj, gda eno novico pišem, ka se je zgodi-

lo, te mi naprej pridejo tiste indašnje stare reči.«

-Kak se leko navčiš nauvo delo, novinarstvo?

»Vejš, meni tjeuko baugše gé, ka té naše ženske so se že vse navčile, vse vejo. Une so trno

portažo. Ge tō koga zovem, s kim gučim za aktualno temo, reportaže sam bola z domanjimi začnila, ka se ge tō moram včiti. Potistim pa z Goričanci pa domanjimi tō. Goričanci z veseldjom stane-

Joliki želimo aj se vsikdar tak sproščeno pa s tašnim veseldjom leko pogučava s Slovenci za naš radio

vrle gé, naša Valika, Monika pa Ančika. Ge vsakšo pitam, ge ji dosta mardjam, tau gé pravica. Ti namé tak poznaš, kak sam ge gé, ge delam, depa ka delam, tisto škem tak narediti, kak se šika. Té mo pa bole desetkrat pitala, nej sam tak, zdaj samo nika delam, te pa na konci nej dobro gé. Prejdjen Attila tō tak gé, ka rejsan vse leko pitam, proba mi na pomauč biti. Ja, že sam vse delo vōsprobala, delala. Pri novicaj ge sir probam taše vōziskati, ka so za naše lidi gé, nika nauvo, ka njim leko na asek gé. Zdaj eške tak delam, gda rejžam reportažo, zatok gledam, ka sam si dojspisala, kak so uni meni pokazali. Tak brž zatok nika néde, v enom mejseci. Bau, bau, probam pa se potrüdum, samo za tau zatok čas trbej, ka tau vse vséde v čleki, ka se mora navčiti.«

-Kak se ti vidi tau delo eške na začetki?

»Ja, vidi se mi, ka tau nej gnako, monotono, sir se nika godi, različni lidgé prideu k enoj ali ovoj kolegici na re-

jo na guč, so radi, če leko tapovej svojo znanje. Lidgé so različni gé, že sam mejla vsefalé prilike, steri so fejs prijazni, fejs na pomauč škejo biti, pa steri mimo gučijo ali spoj neškejo. Vūpam, ka do zatok gučali pa do nas radi poslušali. Zat' vsakši rad poslušajo drugoga, samo gučati neške, ne vejm, zakoj. Dobro bi bilau, če bi tau malo leko obrnauilo. Vsakši aj bau ponosen na tisto, ka zna pa aj dá na znanje v našom slovenskom radioni ali naši novinaj.«

-Jolika, ti si razmejna pa flajsna ženska, maš dobra mišlenja, brž goraprimeš vse, rada maš lidi, samo daj seba čas pa de vse tak šlau, kak si želiš.

»Dobro, Baug plati, poslušalce pa lepau prosim, aj poslušajo nas pa če tak mislijo, ka kaj nej dobro gé, té aj povejo, tisto tō z dobrim vzemem, zatok, ka se rejsan včim pa škem tak delati, od tistoga gučati, ka de njim na asek.«

Tekst: Klara Fodor

Foto: Nikoletta Vajda-Nagy

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 2. DECEMBRA
DO 8. DECEMBRA**
PETEK, 02.12.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Tarča, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Raj - neukročeni planet: Borneo - sveti gozd, 14:30 Prisluhljivo tišini, 14:45 TV-izložba, 15:00 Mostovi - Hidak, 15:45 Mulčki, risanka, 15:50 Skoraj nikoli, 16:20 Infodrom, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta leta! 17:50 Družina Jazbečjak, risanka, 18:05 Šef doma z Mašo in Petro, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 V petek zvečer, 21:25 Na lepše, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Kinoteka: Čokolada, 0:30 Napovedujemo

PETEK, 02.12.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:10 Videotrak, 8:10 O živalih in ljudeh, 8:35 Na vrtu, 9:20 Žogarija, 10:05 Dobro jutro, 12:40 Ugriznimo znanost: Avtizem, 13:20 Šef doma, 14:00 Pred SP v nogometu, 15:15 Panorama, 15:20 Gospodarstvo, 15:35 Magnet, 15:50 FIFA - Katar 2022, 17:55 Tisoč in en gol, 18:50 FIFA - Katar 2022, 19:45 Tisoč in en gol, 19:50 FIFA - Katar 2022, 21:50 Tisoč in en gol, 22:30 FIFA - Katar 2022, 23:35 Alpsko smučanje (M): Superveleslom, svetovni pokal, 0:50 Alpsko smučanje (Ž): Smuk, svetovni pokal, 2:15 Videonoč

SOBOTA, 03.12.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:35 Infodrom, 10:50 Osvežilna fronta: Tišina, 11:20 TV-izložba, 11:40 Ah, ta leta! 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 NaGlas! 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:55 TV-izložba, 14:15 Podjetno naprej, 14:50 Prisluhljivo tišini, 15:10 TV-izložba, 15:30 Rojaki, 16:00 Ambienti, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Luka in Lučka, risanka, 17:30 Sobotno popoldne, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20:00 Joker, 21:00 Kaj dogaja? 21:30 Ujet, 22:30 Poročila, Šport, Vreme, 23:00 Sedmi pečat: Pokvarjena stran zakona, 1:40 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 2:35 Napovedujemo

SOBOTA, 03.12.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Najboljše jutro, 8:00 Alpsko smučanje (M): Superveleslom, svetovni pokal, 9:20 Alpsko smučanje (Ž): Smuk, svetovni pokal, 10:40 Biatlon (M): Sprint, svetovni pokal, 11:55 Nordijsko smučanje (M): Smučarski tek, sprint, svetovni pokal, 13:40 Biatlon (Ž): Sprint, svetovni pokal, Kontiolahti, 14:55 Deskanje na snegu: Paralelni veleslom, svetovni pokal, 15:30 Tisoč in en gol, 15:50 Nogomet (M): Osmina finala, 17:55 Tisoč in en gol, 18:50 Nordijsko smučanje (Ž): Smučarski skoki, svetovni pokal, 19:45 Tisoč in en gol, 19:50 Nogomet (M): Osmina finala, 21:55 Tisoč in en gol, 22:30 Alpsko smučanje (M): Smuk, svetovni pokal, 23:55 Alpsko smučanje (Ž): Smuk, svetovni pokal, 1:30 Videonoč

NEDELJA, 04.12.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:00 Nedeljsko bogoslužje, 10:55 TV-izložba, 11:20 Ozare, 11:25 Obzorja duha, 12:00 Ljudje in zemlja, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 V petek zvečer, 14:50 Na lepše, 15:25 Victoria in volk, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, risanka, 17:30 Nedeljsko popoldne, 18:57 Dnevnik, Šport, Vreme, 20:00 30. Dobrodelni Miklavžev koncert, 21:45

Intervju, 22:45 Poročila, Šport, Vreme, 23:15 Drug pogled na svet, 1:00 Za lahko noč: Operne arije, 1:25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:50 Dnevnik, Šport, Vreme, 2:45 Napovedujemo

NEDELJA, 04.12.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Duhovni utrip, 7:15 Ugriznimo znanost, 7:40 Glasbena matineja: Otroški pevski zbor RTV Slovenija: Slovenske ljudske pesmi in otroške igre, 8:30 Ambienti, 9:20 Alpsko smučanje (M): Smuk, svetovni pokal, 10:45 Alpsko smučanje (Ž): Smuk, svetovni pokal, 12:10 Biatlon (M): Zasedovalna tekma, svetovni pokal, 12:50 Deskanje na snegu: Paralelni slalom, svetovni pokal, 14:10 Biatlon (Ž): Zasedovalna tekma, svetovni pokal, 15:30 Tisoč in en gol, 15:50 Nogomet (M): Osmina finala, 17:55 Tisoč in en gol, 18:50 Nordijsko smučanje (Ž): Smučarski skoki, svetovni pokal, 19:45 Tisoč in en gol, 19:50 Nogomet (M): Osmina finala, 21:55 Tisoč in en gol, 22:30 Žrebanje Lota, 22:40 Arena, 23:40 Alpsko smučanje (M): Smuk, svetovni pokal, 1:05 Alpsko smučanje (Ž): Superveleslom, svetovni pokal, 2:35 Videonoč

PONEDELJEK, 05.12.2022, I. spored TVS

6:35 Zrcalo tedna, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Intervju, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Zeleni planet: Tropski svetovi, 14:20 S-prehodi: Tržaške prikazni: O besedah in vetru v življenju Dušana Jelinčiča, 15:00 Dober dan, Koroška, 15:40 Pujsa Pepa, risanka, 15:45 Klovn, 16:05 Z kot Zofka, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Podjetno naprej: Misija mlada kohezija, 17:50 Zvit in Zaja, 18:05 Šef doma z Mašo in Petro, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tednik, 21:00 Arena, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Podoba podobe, 23:20 Glasbeni večer: Simfonični orkester RTV Slovenija, 0:15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:45 Dnevnik, 1:05 Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:35 Napovedujemo

PONEDELJEK, 05.12.2022, II. spored TVS

7:30 Videotrak, 8:40 Obzorja duha, 9:30 Prisluhljivo tišini: Mednarodni dan invalidov, 10:05 Dobro jutro, 13:00 Šef doma, 13:30 Na lepše, 14:00 Ljudje in zemlja, 15:00 Panorama, 15:05 Črna kronika, 15:20 Magnet, 15:30 Tisoč in en gol, 15:50 Nogomet (M): Osmina finala, SP 2022, 17:55 Tisoč in en gol, 19:50 Nogomet (M): Osmina finala, SP 2022, 21:50 Tisoč in en gol, 22:30 Podjetno naprej: Misija mlada kohezija, 23:00 Beli zajec, 0:00 Videonoč

TOREK, 06.12.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Tednik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Gospa sapiens, 14:25 TV-izložba, 14:45 Duhovni utrip, 15:00 Kanape/Kanapé, 15:40 Mulčki, risanka, 15:45 Vafleji srčki, 16:05 Firbcologi, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Slovenski magazin, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:05 Šef doma z Mašo in Petro, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Vsa bitja, majhna in velika, 20:55 Instagram brez filtra, 22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Spomini: Lavra Struger, roj. Gala, 1:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:50 Napovedujemo

TOREK, 06.12.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:30 Videotrak, 8:40 Podoba podobe, 9:30 Šef doma, 10:05 Dobro jutro, 13:00 Joker, kviz, 14:20 Kaj dogaja? 15:00 Panorama, 15:05 Koda, 15:20 Magnet, 15:30 Tisoč in en gol, 15:50 Nogomet (M): Osmina finala, SP 2022, 17:55 Tisoč in en gol, 19:50 Nogomet (M): Osmina finala, SP 2022, 21:50 Tisoč in en gol, 22:30 Tisti, ki delajo, 0:20 NaGlas! 0:45 Videonoč

SREDA, 07.12.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 TV-izložba, 11:15 Vem! 11:50 TV-izložba, 12:05 New neighbours - Novi sosede, 12:30 TV-izložba, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Vsa bitja, majhna in velika, 14:20 Osmi dan, 14:50 Rojaki, 15:20 Mostovi - Hidak, 16:00 Male sive celice: OŠ Gornja Radgona in OŠ Janka Modra, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Mestne promenade: Celje, 17:50 Kumijine živalske zgodbe, risanka, 17:55 Knjižni molj, 18:05 Šef doma z Mašo in Petro, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:05 Film tedna: Nikomur ni treba vedeti, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Panoptikum, 23:40 Mestne promenade: Celje, 0:15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:35 Napovedujemo

SREDA, 07.12.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:00 Videotrak, 9:15 Kanape - Kanapé, 10:05 Dobro jutro, 12:40 Slovenski magazin, 13:30 Šef doma, 14:10 Na lepše, 14:40 Ambienti, 15:30 Nedeljsko popoldne, 17:10 30. Dobrodelni Miklavžev koncert, 19:00 Skrivnosti spanca, 19:55 Panorama, 20:15 Zdravje, 20:35 Magnet, 20:50 Žrebanje Lota, 21:05 Janine Jansen, zaljubljena v stradivarke, 22:10 Kraljestvo, 0:25 Videonoč

ČETRTEK, 08.12.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Arena, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 7,7 milijarde ljudi, 14:25 TV-izložba, 14:40 Slovenci v Italiji, 15:10 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, 15:45 Mulčki, risanka, 15:50 Sobotni krompir, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugriznimo znanost, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:05 Šef doma z Mašo in Petro, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tarča, 21:00 Zeleni planet: Vodni svetovi, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Osmi dan, 23:15 Dedščina Evrope: Margareta I., kraljica severa, 0:10 Ugriznimo znanost, 0:40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:00 Napovedujemo

ČETRTEK, 08.12.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:15 Videotrak, 9:30 Mestne promenade: Celje, 10:15 Dobro jutro, 13:10 Šef doma, 14:00 Biatlon (Ž): Sprint, svetovni pokal, 15:15 Panoptikum, 16:20 V petek zvečer, 18:00 Moja dežela - lepa in gostoljubna, 19:00 Rešite Amazonijo: Deževni gozd gori, 19:55 Panorama, 20:15 Znanost in tehnologija, 20:35 Magnet, 20:50 Avtomobilnost, 21:20 Ambienti, 22:00 S plesalci SNG Opera in balet Ljubljana, 22:20 Slovenska jazz scena: Marezijazz 2022: Big Band Krško, 23:15 Videonoč

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A MAGYARORSZÁGON ÉLŐ AUTOCHTON SZLOVÉN NEMZETI KÖZÖSSÉG
GAZDASÁGI ALAPJAINAK ÖSZTÖNZÉSE PROGRAM 2021-2024 - 1. CÉLTERÜLET

Közzététel időpontja: 2022.11.28.
A pályázatok beérkezésének határideje: 2023.01.20.
A pályázat kiírója: Magyarországi Szlovének Szövetsége (MSZSZ)
Információ: Az MSZSZ a pályázati felhívással kapcsolatos kérdésekre kizárólag írásban válaszol. Kérdéseiket az alábbi e-mail címen tehetik fel: ZSM.ukrep1@gmail.com
A 2023. január 17-ig beérkezett kérdések kerülnek megválaszolásra.
Kapcsolattartók: Hanzsek Viktória
Tamaskó Marcell
Pályázati dokumentáció, teljes leírás: Minden, a pályázat benyújtásához szükséges dokumentum, valamint a teljes leírás a MSZSZ honlapján található meg: www.zveza.hu
Rendelkezésre álló keretösszeg: 400.000,00 EUR
Egyéb információ: A teljes pályázati leírás, a pályázati dokumentáció és a nyomtatványok szlovén, illetve magyar nyelven kerülnek nyilvánosságra. Amennyiben eltérés lenne, a szlovén nyelvi rész az érvényes.

Az igényelhető legalacsonyabb összeg 3.000,00 euró, a legnagyobb 50.000,00 euró. Az odaítélt támogatást a „de minimis” szabály is korlátozza.

Az odaítélt támogatás intenzitása legfeljebb a támogatásra jogosult költségek 75 %-át teheti ki. A kedvezményezettnek legalább 25 % önrészt kell biztosítania. Amennyiben a pályázó ÁFA-visszaigénylésre jogosult adóalany, legfeljebb a támogatás 75 %-ára jogosult ÁFA nélkül.

A pályázat A Magyarországon élő autochton szlovén nemzeti közösség gazdasági alapjainak ösztönzése 2021-2024 program része, melynek finanszírozója a Szlovén Köztársaság Gazdaságfejlesztési és Technológiai Minisztériuma.

JAVNI RAZPIS

PROGRAM SPODBUJANJA GOSPODARSKE OSNOVE AVTOHTONE SLOVENSKE
NARODNE SKUPNOSTI NA MADŽSKEM 2021-2024 - 1.UKREP

Datum objave: 28.11.2022
Rok za prispetje vlog: 20.01.2023
Izdajatelj: Zveza Slovencev na Madžarskem (ZSM)
Informacije: ZSM bo odgovarjal na vprašanja v zvezi s tem javnim razpisom le, če jih bo prejel pisno na elektronski naslov: ZSM.ukrep1@gmail.com
Odgovorjeno bo na vprašanja, ki bodo prispela najkasneje do 17. januarja 2023
Kontaktne osebi: Viktória Hanzsek
Marcell Tamaskó
Razpisna dokumentacija: Vse potrebne dokumente za oddajo vloge in celoten opis najdete na spletni strani ZSM: www.zveza.hu
Razpoložljiva sredstva: 400.000,00 EUR
Drugi podatki: Javni razpis in razpisna dokumentacija s pripadajočimi obrazci sta objavljena v slovenskem in madžarskem jeziku. V primeru odstopanj, velja slovenska verzija.

Najnižji znesek zaprosenih (nepovratnih) sredstev je 3.000,00 evrov, najvišji pa 50.000,00 evrov. Prejeta pomoč je obenem omejena s pravilom „de minimis”.

Intenzivnost dodeljene pomoči znaša največ 75 % upravičenih stroškov. Upravičenec mora zagotoviti vsaj 25 % lastnega deleža. V kolikor je prijavitelj davčni zavezanec, ki lahko zahteva vračilo DDV, je upravičen do največ 75 % zneska pomoči brez DDV-ja.

Razpis je del Programa spodbujanja gospodarske osnove avtohtone slovenske narodne skupnosti na Madžarskem 2021-2024, ki ga financira Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije.

MISEL TEDNA

december
Dobrodošel!
Mesec lučk, snega
in praznikov ...
Čas,
da končamo nedokončano ...
Priložnost,
da se opravičimo za slabo ...
Trenutek, ko želimo,
da se izpolnijo
želje srcá.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotá; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

in
GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE
V MONOŠTRU

vabita na

**Obujamo dediščino:
Pravljični večer za odrasle**

V pravljичni svet nas bodo popeljali:
Metka Celec
Akoš Dončec
Lea Lehner
Branko Pintarič

Za glasbeni utrinek bo poskrbela
harfistka Petra Gumilar Černela.

V četrtek, 8. decembra 2022, ob 17.00 uri
na Generalnem konzulatu RS v Monoštru.

Prisrčno vabljeni.

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO